

Βιβλιογραφική έρευνα

Πηγές – βιβλιογραφικές αναφορές

Περίληψη άρθρου (προηγούμενο μάθημα)

Πώς αντιλαμβάνονται οι Βρετανοί και οι Έλληνες την ευγένεια;

- Αν θέλατε να κάνετε αυτή την έρευνα, τι θα έπρεπε πρώτα να ψάξετε;
- **3 πράγματα που θα έπρεπε να βρείτε σε προηγούμενες έρευνες.**

Πριν κάνουμε έρευνα πρέπει να δούμε:

- τι έχουν κάνει άλλοι
- ποιες θεωρίες υπάρχουν
- ποια αποτελέσματα έχουν βρεθεί
- τι δεν έχει απαντηθεί

Βιβλιογραφική επισκόπηση (literature review)
Βιβλιογραφική ανασκόπηση (systematic review)

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Περιλαμβάνει την **επιλογή, σύνοψη** ή/και **κριτική αποτίμηση** των σημαντικότερων μελετών που έχουν προηγηθεί στο πεδίο που μελετούμε.

Δεν είναι λίστα άρθρων, αλλά σύνθεση γνώσης.

Βιβλιογραφική επισκόπηση

- εντοπίζει τάσεις, συμφωνίες και διαφωνίες στην επιστημονική κοινότητα,
- αναδεικνύει τα θεωρητικά και μεθοδολογικά εργαλεία που έχουν χρησιμοποιηθεί,
- εντοπίζει κενά ή ερωτήματα που παραμένουν αναπάντητα,
- θέτει το πλαίσιο μέσα στο οποίο εντάσσεται η δική μας έρευνα.

Βιβλιογραφική επισκόπηση

- Βοηθά να διαχειριστούμε και να οργανώσουμε καλύτερα στο μυαλό μας τα κρίσιμα ζητήματα μιας έρευνας.
- Γίνεται μέσω της μελέτης της βιβλιογραφίας ώστε να διαμορφώσουμε το ερευνητικό ερώτημα με το οποίο θέλουμε να ασχοληθούμε.
- Έχει σκοπό την αποτελεσματική αντιμετώπιση του θέματος.

Βιβλιογραφική επισκόπηση – πως;

Λέξεις - κλειδιά

Προσδιορίζουμε τι ακριβώς θέλουμε να διερευνήσουμε και με ποιους όρους θα ψάξουμε τη βιβλιογραφία

Αναζήτηση πηγών

Αναζητούμε βιβλιογραφία σε βάσεις δεδομένων, επιστημονικά περιοδικά και βιβλία

Αξιολόγηση πηγών

Διαλέγουμε τις σχετικές πρόσφατες και αξιόπιστες πηγές

Ομαδοποίηση και ανάλυση

Κατατάσσουμε τις πηγές ανά θεματικές / θεωρητικές προσεγγίσεις / ή ότι άλλο είναι χρήσιμο

Σύνθεση και συγγραφή

Γράφουμε την εργασία, αναλύοντας και συνθέτοντας

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Μπορεί να είναι μέρος μιας εργασίας, αλλά έχει περιορισμένη έκταση (200-1200 λέξεις).

Είναι δηλαδή μια καλή περίληψη της συνολικής επιλεγμένης βιβλιογραφίας, χωρίς να υπάρξει εκτεταμένη ανάλυση ή κριτική της (όταν είναι μέρος εργασίας).

Ο αναγνώστης θα μπορεί να καταλάβει:

- Τα **γενικά χαρακτηριστικά** του θέματος που διερευνάται

- Τις υπό-περιοχές που σχετίζονται με αυτό

- Την **σύνοψη** της μέχρι στιγμής ερευνητικής προσπάθειας στην βιβλιογραφία που υπάρχει παγκοσμίως

- Τα **ζητήματα** που παραμένουν ανοιχτά προς περαιτέρω διερεύνησή τους

Βιβλιογραφική επισκόπηση (εργασία)

Μία πτυχιακή εργασία μπορεί να είναι βιβλιογραφική επισκόπηση με την εξής δομή:

Εισαγωγή

Κύριο σώμα – Παρουσίαση της βιβλιογραφίας

Συμπεράσματα.

Βιβλιογραφία.

Βιβλιογραφική επισκόπηση (εργασία)

Μία πτυχιακή εργασία μπορεί να είναι βιβλιογραφική επισκόπηση με την εξής δομή:

Εισαγωγή:

Σύντομη παρουσίαση του θέματος της έρευνας.

Επεξήγηση γιατί είναι σημαντικό να εξετάσουμε τι έχει ήδη μελετηθεί.

Αναφορά στο τι θα καλύψει η επισκόπηση (θεματικά, χρονικά, μεθοδολογικά).

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Κύριο σώμα – Παρουσίαση της βιβλιογραφίας:

Κατηγοριοποίηση και περιγραφή των εργασιών

Μπορεί να οργανωθεί **χρονικά** (παλιότερες προς νεότερες μελέτες) ή **θεματικά** (π.χ. θεωρίες, παράγοντες, ερευνητικά ευρήματα) ή **με βάση τις μεθοδολογίες** (π.χ. ποσοτικές, ποιοτικές) ή **κατά ερευνητικές τάσεις ή σχολές σκέψης**

Για κάθε ενότητα αναφέρουμε **το βασικό επιχείρημα ή εύρημα** και προσθέτουμε **κριτικά σχόλια** (π.χ. αδυναμίες, δυνατά σημεία κλπ)

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Συμπεράσματα:

Απαντούμε στα ερωτήματα (όχι αναγκαστικά όλα):

- Τι προκύπτει συνολικά από τη βιβλιογραφία;
- Πού συμφωνούν ή διαφωνούν οι ερευνητές;
- Ποια είναι τα κενά που αφήνουν;
- Πώς σχετίζεται όλο αυτό με τη δική σου ερευνητική ερώτηση;

Βιβλιογραφική επισκόπηση

Βιβλιογραφία:

- Όλες οι πηγές που αναφέρθηκαν μέσα στο κείμενο.
- Με σωστή μορφή παραπομπών (APA, MLA κ.λπ.).

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Είναι μια **πιο λεπτομερή και αναλυτική παρουσίαση της υπάρχουσας βιβλιογραφίας** γύρω από το θέμα που ερευνούμε.

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Περιέχει αναγνώριση συνδέσεων, αντιθέσεων και κενών στην υπάρχουσα βιβλιογραφία

Συνδέσεις: Σε τί συμφωνούν οι ερευνητές;

Αντιθέσεις: Πού διαφωνούν οι ερευνητές;

Κενά: Ποια είναι πιθανά μελλοντικά θέματα προς μελέτη;

Παρέχει μία ολιστική ματιά του θέματος

Τι έχουμε μάθει από τη σύνθεση της βιβλιογραφίας

Πώς αλλιώς μπορούμε να εξηγήσουμε τα ερευνητικά ευρήματα;

Τί ανοιχτά ερωτήματα υπάρχουν;

Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Είναι μια επίπονη διαδικασία:

Βασίζεται στην εξέταση και μελέτη μεγάλου όγκου πηγών.

Περιέχει την αξιολόγηση των πηγών αυτών.

Περιέχει κριτικό σχολιασμό που αφορά την ποιότητα, τη συνάφεια και την αξιοπιστία κάθε πηγής.

Είναι συνήθως μέρος διδακτορικής έρευνας.

Βιβλιογραφική ανασκόπηση - πως

Ορισμός του ερευνητικού πεδίου

Τι ακριβώς εξετάζουμε;

Συστηματική αναζήτηση πηγών

Αναζητούμε
βιβλιογραφία σε βάσεις
δεδομένων,
επιστημονικά περιοδικά
και βιβλία

Ομαδοποίηση και κατηγοριοποίηση

Π.χ. κατά θεωρητική
προσέγγιση,
γεωγραφική περιοχή,
μεθοδολογία, χρονική
περίοδο

Κριτική ανάλυση των πηγών

Αναδεικνύουμε
πλεονεκτήματα,
ελλείψεις, σημεία
συμφωνίας/διαφωνίας,
μεθοδολογικά
προβλήματα κ.ά.

Σύνθεση, προτάσεις και
συγγραφή

Καταλήγουμε σε μια
συνθετική εικόνα του
πεδίου και
υποδεικνύεις τι μένει
να διερευνηθεί.

Βιβλιογραφική επισκόπηση vs Βιβλιογραφική ανασκόπηση

Βιβλιογραφική επισκόπηση	Βιβλιογραφική ανασκόπηση
Αποτελεί μια συνοπτική περίληψη της βιβλιογραφίας	Απαιτεί μια σε βάθος ανάλυση και παρουσίαση της διαθέσιμης βιβλιογραφίας
Δεν απαιτεί εκτεταμένη ανάλυση, προσφέρει απλά μια γενικότερη εισαγωγή στο θέμα	Περιλαμβάνει τη σύνθεση πληροφοριών από διαφορετικές πηγές αλλά και την κριτική ανάλυσή τους
Έχει μικρή έκταση	Έχει μεγάλη έκταση
Έχει στόχο να εισαγάγει τους αναγνώστες στο θέμα και να τους προσφέρει μια βασική κατανόηση των κύριων εννοιών και των βασικών σημείων	Έχει στόχο να συνεισφέρει νέες γνώσεις στο ερευνητικό πεδίο
Απευθύνεται σε ένα ευρύτερο και όχι ιδιαίτερα εξοικειωμένο κοινό, στο οποίο προσφέρει μια γενική εισαγωγή στο θέμα	Απευθύνεται σε ένα ήδη εξοικειωμένο κοινό που ενδιαφέρεται για μεγαλύτερη εμβάθυνση και μια πιο λεπτομερή διερεύνηση και εξέταση της βιβλιογραφίας
Δεν απαιτεί μεγάλο κόπο και χρόνο	Απαιτεί μεγάλο κόπο και χρόνο
Κοινό σημείο: Βιβλιογραφικές αναφορές	

Πηγές
βιβλιογραφικής
έρευνας

Πρωτογενείς πηγές

Δευτερογενείς πηγές

Τριτογενείς πηγές

Πρωτογενείς πηγές

- Τα πρωτότυπα δημοσιεύματα που περιγράφουν γεγονότα ή αναφέρουν τα αποτελέσματα μιας έρευνας. Παρέχουν πρωτογενή πληροφόρηση που το περιεχόμενο της βασίζεται αποκλειστικά στο συγγραφέα και τα στοιχεία της δεν έχουν υποστεί επεξεργασία ή αξιολόγηση

Πρωτογενείς πηγές

- **Οι πρωτογενείς πηγές αποτελούν πρωτότυπο υλικό που έχει δημιουργηθεί την περίοδο που έχει εκδηλωθεί ένα γεγονός και δεν έχουν φιλτραριστεί μέσω της αξιολόγησης ή της ανάλυσης.**

Πρωτογενείς πηγές

- Μονογραφίες - Βιβλία
- Διαλέξεις ενός καθηγητή, Μεταπτυχιακές εργασίες/Διδακτορικές διατριβές
- Αυτοβιογραφίες
- Άρθρο επιστημονικού περιοδικού – πρακτικών συνεδρίου (όταν περιλαμβάνει μια πρωτότυπη θεωρία ή ανακάλυψη)

Πρωτογενείς πηγές

- Αρχειακό υλικό και χειρόγραφα
- Έρευνες, ψηφοφορίες, στατιστικές, κατάλογοι, προδιαγραφές κι ευρετήρια
- Κυβερνητικά έγγραφα
- Φωτογραφίες, πίνακες ζωγραφικής, ταινίες, ντοκιμαντέρ, ηχογραφήσεις
- Διαδίκτυο (πρωτότυπες ιδέες και ανακοινώσεις)

Δευτερογενείς πηγές

- Τα δημοσιεύματα που βασίζονται στα επεξεργασμένα αποτελέσματα πρωτογενών δημοσιευμάτων και τα οποία με κάποιο τρόπο έχουν δεχτεί επεξεργασία ή έχουν τροποποιηθεί.
- Δευτερογενείς πηγές θεωρούνται κι αυτές που παρουσιάζουν καταστάσεις και περιγράφουν γεγονότα που δεν βασίζονται σε προσωπική παρατήρηση και συμμετοχή του συγγραφέα.

Δευτερογενείς πηγές

- Οι δευτερογενείς πηγές αναλύουν, κάνουν κριτική ή επαναδιατυπώνουν πληροφορίες από τις πρωτογενείς πηγές ή άλλες δευτερογενείς πηγές.

Δευτερογενείς πηγές

- Μονογραφίες
- Εγχειρίδια κι επετηρίδες
- Ευρετήρια δημοσιεύσεων κι ενημερωτικά δημοσιεύματα
- Εκπαιδευτικά εγχειρίδια (παρέχουν σε βάθος ανάλυση γεγονότων και θεωριών και αποτελούν καλή πηγή για την εύρεση βιβλιογραφικών παραπομπών).

Δευτερογενείς πηγές

- **Επιστημονικά περιοδικά και παρουσιάσεις σε συνέδρια (παρέχουν ανάλυση σε ένα συγκεκριμένο θέμα που απασχολεί την επιστημονική κοινότητα και αποτελεί βασική πηγή για την δημιουργία παραπομπών και την ανάλυση των δεδομένων).**
- Περιοδικά ποικίλης ύλης, άρθρα εφημερίδας (παρέχουν πληροφόρηση πάνω στην επικρατούσα κουλτούρα και σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος, περιγραφή πρόσφατων γεγονότων με τεκμηριωμένες πληροφορίες)
- Διαδίκτυο (πληροφορίες που συνήθως παραπέμπουν σε άλλα σημεία του παγκόσμιου ιστού). Αυτές θεωρούνται δευτερογενείς πηγές

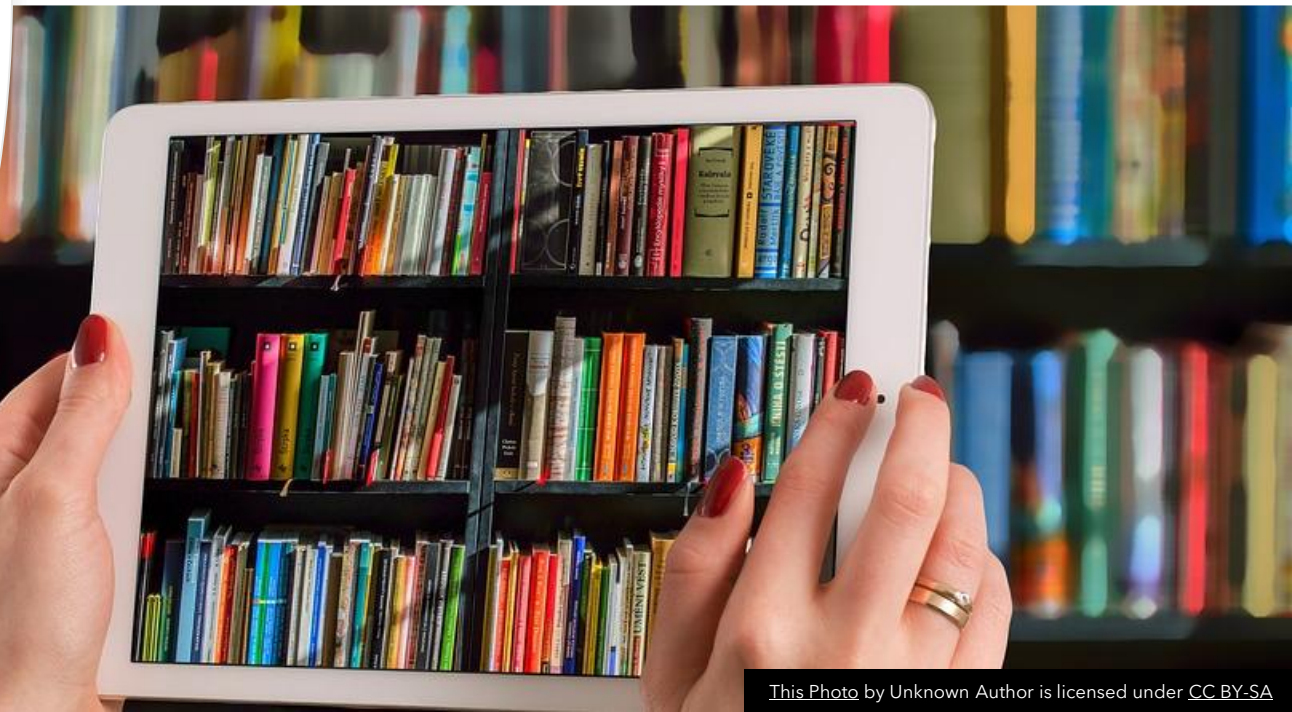
Πηγές για πτυχιακή εργασία

Πρωτογενείς ή Δευτερογενείς πηγές

Βιβλία

Επιστημονικά άρθρα

Επιστημονικά περιοδικά

Αναζήτηση πηγών

Στη βιβλιοθήκη της ΦΛΣ Σχολής -
Κατάλογος βιβλιοθηκών ΟΡΑC

- Εξειδικευμένο προσωπικό για καθοδήγηση
- Χώροι μελέτης
- Θέρμανση και ψύξη!

Κατάλογος βιβλιοθηκών ΟΡΑC

In numbers

43 members • 24 publishers

14.800 E-journals

12 million total downloads

215.000 E-books

4.2 million total downloads

13 Databases

Αναζήτηση πηγών

Στον κατάλογο Ελληνικών Ακαδημαϊκών Βιβλιοθηκών

- <https://www.heal-link.gr>

Η σύνδεση γίνεται μέσω του δικτύου του ΕΚΠΑ. Από το σπίτι πρέπει πρώτα να ενεργοποιήσετε τη σύνδεση VPN

Σύνδεση VPN (Εικονικό Ιδιωτικό Δίκτυο)

Η Υπηρεσία Σύνδεσης μέσω Εικονικού Ιδιωτικού Δικτύου (VPN) παρέχει σε όλα τα μέλη της Πανεπιστημιακής Κοινότητας τη δυνατότητα να συνδέονται με τοπικά δίκτυα και υποδομές του Πανεπιστημίου Αθηνών από οποιοδήποτε χώρο (δίκτυο) εκτός Πανεπιστημίου.

Μερικές από τις δυνατότητες της υπηρεσίας Εικονικού Ιδιωτικού Δικτύου, είναι οι εξής:

- Ασφαλής πρόσβαση στις υποδομές του Πανεπιστημίου Αθηνών από δίκτυα εκτός ΕΚΠΑ.
- Πρόσβαση στις ηλεκτρονικές βιβλιοθήκες του ΕΚΠΑ από δίκτυα εκτός ΕΚΠΑ.

Αναλυτικές οδηγίες στο:

<http://www.noc.uoa.gr/syndesh-sto-diktyo/eikoniko-idiwtiko-diktyo-vpn.html>

Αναζήτηση πηγών

Στον κατάλογο του Εθνικού Κέντρου Τεκμηρίωσης

- <https://www.ekt.gr>

Το **Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ)** είναι εθνικός φορέας παροχής επιστημονικής πληροφόρησης, που προάγει την έρευνα, την καινοτομία και την **ανοικτή πρόσβαση στη γνώση**. Παρέχει πρόσβαση σε επιστημονικές δημοσιεύσεις, στατιστικά δεδομένα, βιβλιομετρικές αναλύσεις και χρηματοδοτικά εργαλεία για ερευνητές, φοιτητές και επιστημονικά ιδρύματα.

Αναζήτηση πηγών

Στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών

- <https://www.didaktorika.gr/eadd/>

Εθνικό Αρχείο
Διδακτορικών Διατριβών

eContent

ΕΘΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗΣ &
ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Αρχική

Πλοήγηση ▾

Επιστημονικό πεδίο
Ημερομηνία
Συγγραφέας
Χώρα
Γλώσσα
Ίδρυμα

Σχετικά με το ΕΑΔΔ

Κατάθεση Διατριβής

Συχνές Ερωτήσεις

Κέντρο Υποστήριξης Χρηστών

Επικοινωνία

Ανοικτά Δεδομένα

Είσοδος

Εγγραφή

Ξέχασα τον κωδικό

Αναζήτηση σε 52.172 διατριβές

A- A0 A+ | EN

Πλοήγηση ανά

Επιστημονικό πεδίο

Ημερομηνία

Συγγραφέας

Χώρα

Γλώσσα

Ίδρυμα

Καλώς ήρθατε στο Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών

Το Εθνικό Αρχείο Διδακτορικών Διατριβών (ΕΑΔΔ) συγκροτείται, τηρείται και διατίθεται δια νόμου (Ν. 1566/1985) από το Εθνικό Κέντρο Τεκμηρίωσης και Ηλεκτρονικού Περιεχομένου (ΕΚΤ). Στο ΕΑΔΔ συγκεντρώνονται σε ψηφιακή μορφή οι διδακτορικές διατριβές οι οποίες εκπονήθηκαν στα ελληνικά πανεπιστήμια, καθώς και αυτές που εκπονήθηκαν από Έλληνες σε πανεπιστήμια του εξωτερικού και αναγνωρίστηκαν από τον αρμόδιο εθνικό φορέα, τον ΔΟΑΤΑΠ.

Η ταξινόμηση βάσει των επιστημονικών πεδίων του ΕΑΔΔ αποτελεί κριτήριο για ορισμένες διαδικασίες του Ανώτατου Συμβουλίου Επιλογής Προσωπικού (ΑΣΕΠ), σύμφωνα με τα οριζόμενα στον Νόμο 4765/2021.

Αναζήτηση πηγών

Στο ιδρυματικό αποθετήριο «Πέργαμος» <https://pergamos.lib.uoa.gr>

Ξεχωρίζει για τα εξής μοναδικά χαρακτηριστικά:

- **Ενοποίηση Ψηφιακών Συλλογών:** Η «Πέργαμος» λειτουργεί ως ενιαία πλατφόρμα που συνδυάζει το Ιδρυματικό Αποθετήριο και την Ψηφιακή Βιβλιοθήκη του ΕΚΠΑ, επιτρέποντας την ομοιόμορφη διαχείριση, τεκμηρίωση και ανάδειξη ετερογενών ψηφιακών συλλογών
- **Πολυμορφία Περιεχομένου:** Φιλοξενεί ποικίλες συλλογές, όπως πτυχιακές και διπλωματικές εργασίες, διδακτορικές διατριβές, ιστορικά αρχεία, λαογραφικό υλικό και μουσικές συλλογές, προσφέροντας πρόσβαση σε ένα ευρύ φάσμα επιστημονικού και πολιτιστικού περιεχομένου.
- **Υποστήριξη Ανοικτής Πρόσβασης:** Προάγει την ελεύθερη και απρόσκοπτη πρόσβαση στην επιστημονική γνώση, ενθαρρύνοντας την κατάθεση και διάθεση ερευνητικών εργασιών και δημοσιεύσεων.

Αναζήτηση πηγών

Στο ιδρυματικό αποθετήριο «Πέργαμος» <https://pergamos.lib.uoa.gr>

Ξεχωρίζει για τα εξής μοναδικά χαρακτηριστικά:

- **Εξελιγμένες Λειτουργίες Αναζήτησης:** Παρέχει προηγμένα εργαλεία αναζήτησης και πλοήγησης, διευκολύνοντας την εύρεση και πρόσβαση σε υλικό βάσει θεματικών κατηγοριών, συγγραφέων ή τίτλων.
- **Διαχείριση Ερευνητικών Δημοσιεύσεων:** Επιτρέπει στα μέλη ΔΕΠ και τους ερευνητές του ΕΚΠΑ να καταχωρούν και να διαχειρίζονται τις ερευνητικές τους δημοσιεύσεις, αυξάνοντας την ορατότητα και την απήχηση του έργου τους

Αυτά τα χαρακτηριστικά καθιστούν την «Πέργαμο» ένα πολύτιμο εργαλείο για την ακαδημαϊκή κοινότητα και το ευρύ κοινό, συμβάλλοντας στη διάχυση της γνώσης και την προώθηση της έρευνας.

Αναζήτηση πηγών

- Σε βιβλιογραφικές βάσεις
 - Αναλυτικός κατάλογος
 - <https://www.lib.uoa.gr/ypiresies/bibliografikes-baseis/syndromes-ekpa.html>
 - Ενδεικτικά
 - <https://www.scopus.com>
 - <https://www.jstor.org>
 - [L' Année Philologique](https://www.perseuslib.org/annep/)

Σε πρακτικά συνεδρίων

Στο περιοδικό «Γλωσσολογία» (<https://glossologia.phil.uoa.gr>)

Αναζήτηση πηγών

Στο διαδίκτυο – ανοιχτές βάσεις

- Google Scholar (<https://scholar.google.gr>)
- ResearchGate (<https://www.researchgate.net>)
- Academia (<https://www.academia.edu>)
- Open Archives
(<https://www.openarchives.gr/aggregator-openarchives/>)

Αναζήτηση πηγών

- Διαδικτυακές πηγές Γλωσσολογίας
- <https://www.lib.uoa.gr/mathaino-pos/arthro/article/diadiktyakes-piges-glossologias>

Βιβλιογραφία – γιατί χρειάζεται

- Σεβόμαστε τα πνευματικά δικαιώματα των δημιουργών.
- Αποφεύγουμε το φαινόμενο της λογοκλοπής.
 - «Η αναπαραγωγή πρέπει να συνοδεύεται από την ένδειξη της πηγής και των ονομάτων των δημιουργών και του εκδότη εφόσον τα ονόματα αυτά εμφανίζονται στην πηγή» (Ν. 2121/1993 Αρ. 21).
- Ο αναγνώστης μπορεί να αξιολογήσει την εργασία μας και μέσω των πηγών.

Λογοκλοπή (plagiarism)

- Λογοκλοπή θεωρείται η πράξη της παρουσίασης γραπτού ή οπτικού υλικού ή ιδεών σαν να είναι δικά σας χωρίς να αναφέρεστε στον/στην δημιουργό ή στους/στις δημιουργούς αυτού του υλικού
- Λογοκλοπή θεωρείται και η ανάθεση εργασιών σε τρίτους με αμοιβή για την ολοκλήρωσή τους
- Λογοκλοπή θεωρείται και η συνεργασία ή η αντιγραφή κατά τη διάρκεια εξετάσεων

Λογοκλοπή (plagiarism)

- Όποτε χρησιμοποιείτε υλικό από άλλους συγγραφείς πρέπει να αναφέρεται τόσο σε ενδοκειμενικές παραπομπές όσο και στη βιβλιογραφία (είτε είναι παράφραση, σύνοψη ή αυτούσια παράθεση)
- Αν δεχτείτε βοήθεια από κάποιον πρέπει να αναφέρεται στην εργασία (π.χ. ευχαριστίες)
- Μην καταθέσετε την ίδια εργασία σε διαφορετικά μαθήματα, θεωρείται αυτολογοκλοπή

Βιβλιογραφικές αναφορές

- Γίνονται μέσα στο κείμενο της εργασίας (παραπομπές, in-text citation)
- Στο τέλος τις παραθέτουμε αναλυτικά στην ενότητα «Βιβλιογραφία» ή «Βιβλιογραφικές αναφορές»

Παραπομπές

- Αριθμητική αναφορά
 - έχει τη μορφή αριθμητικού εκθέτη δίπλα στην αναφορά ενός αποσπάσματος ή ιδέας μέσα στη ροή του κειμένου. Οι αριθμητικοί εκθέτες με τα πλήρη στοιχεία του έργου προς αναφορά βρίσκονται στο τέλος της σελίδας (υποσημείωση – footnotes) ή στο τέλος του κειμένου (endnotes)
- Παρενθετική αναφορά
 - καταγράφει τα βασικά στοιχεία της πηγής αναφοράς (συγγραφέας - έτος έκδοσης ή συγγραφέας - σελίδες) στο σημείο του αποσπάσματος ή της αναφοράς
- Μη παρενθετική αναφορά
 - καταγράφει τα βασικά στοιχεία της πηγής αναφοράς (συγγραφέας - έτος έκδοσης ή συγγραφέας - σελίδες) στην αρχή μιας πρότασης

Παραπομπές

- Αυτούσια παράθεση
 - Μεταφέρουμε υλικό από μία πηγή λέξη προς λέξη, χρησιμοποιούμε «...».
Αν είναι μεγάλη η παράθεση, την βάζουμε μόνη της σε παράγραφο
- Παράφραση
 - Μεταφέρουμε υλικό από μία πηγή με δικά μας λόγια
- Σύνοψη
 - Μεταφέρουμε υλικό από μία πηγή κάνοντας ταυτόχρονα περίληψη

λεξικοποίησης⁵ κι όχι γραμματικοποίησης, μιας και οι λέξεις αυτές αποκτούν αυτόνομη λεξική υπόσταση και σημασία (Ramat 1992, από Vittti 2015).

Οι Haspelmath (1999) και Norde (2009) αντιθέτως, θεωρούν τις «αναβαθμίσεις» αυτές περιπτώσεις κλασικής λεξικοποίησης όπως παρουσιάστηκε νωρίτερα. Αυτό γιατί αφαιρούνται απλώς από το προ υπάρχον περιβάλλον τους (Norde, 2009) και δεν ακολουθούν βαθμιαία αλλαγή, σύμφωνα με την εξελικτική βαθμιαία πορεία της (από)γραμματικοποίησης (Haspelmath, 1999).

Η Vittti (2015) διαφωνεί με την παραπάνω προσέγγιση κι ενισχύει αυτή του Ramat, διαχωρίζοντας την κατεύθυνση και την βαθμιαία πορεία της (από)γραμματικοποίησης ως δύο διαφορετικές ιδιότητες που δεν χρειάζεται να συμπίπτουν. Βασιζόμενη στους ορισμούς των Meillet's (1912, από Vittti 2015) και Kurylowicz' (1965, από Vittti 2015), λαμβάνει υπ όψιν μόνο την κατεύθυνση της μεταβολής κι όχι τα ενδιάμεσα βήματα και χαρακτηρίζει την περίπτωση της μεταβολής του -ism από επίθημα σε ουσιαστικό ως καθαρή περίπτωση απογραμματικοποίησης.

Πρώτος ο Fairclough (1992) υποστήριξε ότι υπάρχουν δύο είδη ανάλυσης λόγου, η κριτική και η μη-κριτική. Η διαφορά τους προσδιορίζεται στο ότι η πρώτη αναλύει και να ερμηνεύει τα γεγονότα ως κοινωνικές πρακτικές, αντί απλά να τα περιγράφει:

«Critical approaches differ from non-critical approaches in not just describing discursive practices but also showing how discourse is shaped by relations of power and ideologies, and the constructive effects discourse has upon social identities, social relations and systems of knowledge and belief, neither of which is normally apparent to discourse participants.»

Ο Fairclough έχει μια πιο κοινωνική προσέγγιση στην Κριτική Ανάλυση Λόγου. Ο λόγος είναι δομείται και δημιουργείται κοινωνικά. Υποστηρίζει ότι ο όρος «κριτική» χρησιμοποιείται γιατί η Κριτική Ανάλυση Λόγου είναι ένα εργαλείο που βοηθάει στην ερμηνεία κι επεξήγηση και ιδεολογική ανάλυση των φαινομένων άσκησης εξουσίας, κοινωνικών ανισοτήτων όπως η προκατάληψη, οι άνισες ευκαιρίες, ο ρατσισμός κλπ. (Fairclough, 2009). Η Κριτική Ανάλυση Λόγου δηλαδή στοχεύει μεν να εμφανίσει τις κρυμμένες διασυνδέσεις μεταξύ γλώσσας-κοινωνίας-ιδεολογίας, αλλά και να ασκεί κριτική σε αυτές (Fairclough 1989: 5).

Συμπέρασμα

Σε αυτή την εργασία έγινε μία σύντομη παρουσίαση των βασικών θεωριών για τις διαδικασίες της γραμματικοποίησης, της από γραμματικοποίησης και της λεξικοποίησης. Για τη γραμματικοποίηση υπάρχει αποδοχή των διαδικασιών της από όλους τους ερευνητές, αλλά δεν ισχύει το ίδιο για την απογραμματικοποίηση και τη λεξικοποίηση. Όσοι υποστηρίζουν ότι η γραμματικοποίηση είναι μονοκατευθυντική, αποδέχονται ως αντίστροφη της διαδικασία τη λεξικοποίηση, όπως έχει οριστεί από Brinton και Traugott (2005) και θεωρούν τις περιπτώσεις μεταβολής ενός γραμματικού στοιχείου σε λιγότερο γραμματικό (όχι λεξικό) ως μεμονωμένες περιπτώσεις.

Η άλλη ομάδα ερευνητών που υποστηρίζει την πολυκατευθυντικότητα της γραμματικοποίησης, τεκμηρίωσαν την εξελικτική πορεία της απογραμματικοποίησης ενός στοιχείου είτε από γραμματικό σε λιγότερο γραμματικό ή από γραμματικό σε λεξικό (Norde 2009, Willis 2007). Ξεχώρισαν επίσης τη λεξικοποίηση στην κλασική και στην συντακτική λεξικοποίηση που είναι διαδικασία απογραμματικοποίησης (Willis 2007).

Τέλος παρουσιάσαμε ένα παράδειγμα όπου μια περίπτωση γλωσσικής μεταβολής ενός γραμματικού στοιχείου σε λεξικό, αντιμετωπίστηκε κι ως περίπτωση λεξικοποίησης κι ως περίπτωση απογραμματικοποίησης.

Το μόνο σίγουρο είναι ότι κανένα φαινόμενο μεταβολής στοιχείου από γραμματικό σε περισσότερο γραμματικό ή λεξικό, δεν παραβλέπετέ* απλά μένει κάποιος να διαλέξει κάποια από τις θεωρίες που υπάρχουν για να το επεξηγήσει.

⁵ Ο Ramat (1992 σε Haspelmath 1999) είναι υποστηρικτής της άποψης ότι η λεξικοποίηση είναι υπώνυμο της απογραμματικοποίησης, ή αλλιώς ότι η λεξικοποίηση είναι μία όψη της απογραμματικοποίησης.

Βιβλιογραφία

- Βρίσκεται στο τέλος της εργασίας και περιλαμβάνει το σύνολο των έργων ή πηγών που συμβουλευτήκε ο συγγραφέας
- Αναφέρονται:
 - Συγγραφείς
 - Χρονολογία έκδοσης
 - Τίτλος έκδοσης
 - Τόπος έκδοσης
 - Τόμος, τεύχος, αρ. έκδοσης, σελίδες (κατά περίπτωση)
 - Προέλευση έκδοσης (εκδ. οίκος)

Βιβλιογραφία

- Η αναφορές είναι αλφαβητικές (βάσει επιθέτου)
- Αν ο ίδιος συγγραφέας έχει ≥ 2 δημοσιεύσεων η παράθεση γίνεται και με χρονολογική σειρά, αρχίζοντας από το πιο πρόσφατο
- Αν ο ίδιος συγγραφέας έχει ≥ 2 δημοσιεύσεων την ίδια χρονιά, τότε στη χρονολογία προσθέτουμε α, β, κλπ
 - Κοντοσταυλάκη, Α. (2022α).
 - Κοντοσταυλάκη, Α. (2022β).

Πρότυπα βιβλιογραφικών αναφορών για ανθρωπιστικές επιστήμες

- MLA (Modern Language Association <https://style.mla.org>)
- APA Style (American Psychological Association <https://apastyle.apa.org>)
- CMS (Chicago Manual of style <https://www.chicagomanualofstyle.org/>)
- Harvard style

MLA vs APA παραπομπές

MLA	APA
... (Κοντοσταυλάκη, 43).... ... (Κοντοσταυλάκη, 43; Ιντζίδης, 25)... ... (Κοντοσταυλάκη και Ιντζίδης 27-29)... ... (Κοντοσταυλάκη κ.α. 35)...	... (Κοντοσταυλάκη, 2022).... ... (Κοντοσταυλάκη, 2022; Ιντζίδης, 2020)... ... (Κοντοσταυλάκη & Ιντζίδης 2019)... ... (Κοντοσταυλάκη, Ιντζίδης κ.ά., 2019)...
Σύμφωνα με την Κοντοσταυλάκη (43)...	Σύμφωνα με την Κοντοσταυλάκη (2022)...
... (Κοντοσταυλάκη, «έργο 1» 22). (Κοντοσταυλάκη, «έργο 2» 48)...	... (Κοντοσταυλάκη, 2022, σ. 22). (Κοντοσταυλάκη, 2021α)...

-
- <https://zbib.org>
 - <https://www.bibguru.com>

Βιβλιογραφία

- Ευδωρίδου Ε., Καρακασίδης Θ. (2017). *Ακαδημαϊκή γραφή*, 64-94, Τζιόλας.
- Ζαφειρόπουλος, Κ. (2015). *Πως γίνεται μία επιστημονική εργασία*, 57-63 & 348-359, Κριτική.
- Παρασκευόπουλος, Ι. (1993). *Μεθοδολογία επιστημονικής έρευνας. Έννοια, χαρακτηριστικά, είδη και στάδια της επιστημονικής έρευνας*. Τομ1, αυτοέκδοση.
- Μαθαίνω πως, Βιβλιοθήκη και Κέντρο Πληροφόρησης, ΕΚΠΑ. <https://www.lib.uoa.gr/mathaino-pos/>
- Σύνταξη Βιβλιογραφικών Αναφορών με το MLA (8η έκδ.) - Βασικές Οδηγίες και Παραδείγματα. https://www.lib.auth.gr/sites/default/files/docs_files/mla%208%20Οδηγός%20BKΠ.pdf
- Σύνταξη Βιβλιογραφικών Αναφορών με το APA (7η έκδ.) - Βασικές Οδηγίες και Παραδείγματα. https://www.lib.auth.gr/sites/default/files/docs_files/APA%207%20Guide%20-revised.pdf
- Βιβλιογραφικές παραπομπές και σύνταξη βιβλιογραφίας (APA STYLE MLA STYLE CHICAGO STYLE HARVARD STYLE) <https://accfin.uoi.gr/wp-content/uploads/2021/07/vivliografikes-anafores-protypa-kai-paradeigmata-2020-pi-2i-ekd.pdf>